

Melkviooltje (*Viola persicifolia*) teruggevonden

O.G. Zijlstra

Begin juli 1994 brachten Pieter Stolwijk en ik een bezoek aan het SBB-reservaat Mokkelengoor bij Enter, een klein restant van de hier eertijds uitgestrekte veenmoerassen. Het is ongeveer 13 ha groot en bestaat grotendeels uit wilgenbroek met daar omheen 'grote zeggen'-vegetaties overgaand in drassig hooiland. Plaatselijk groeit er massaal Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*).

We ontdekten in een recent gemaaid deel van het hooiland enkele tientallen niet-bloeiende Viooltjes die ons vreemd voorkwamen. De blaadjes leken enigszins op die van Hondsviooltje (*Viola canina*), maar oogden smaller en langer, en hadden een meer grasgroene tint. Enige opwinding maakte zich van ons meester, omdat het enige alternatief Melkviooltje (*Viola persicifolia*) was, waarvan we wisten dat ze hier dertig jaar geleden nog voorkwam. Een belangrijk kenmerk van Melkviooltje: de bovenaan gevleugelde bladsteel, dat Hondsviooltje niet heeft, vonden we echter niet overtuigend waarneembaar. Dus moesten we geduld oefenen tot dit voorjaar. En ons geduld werd ruimschoots beloond toen we op 26 mei na enig zoeken tussen de halve meter hoge vegetatie de bleekwitte bloempjes van het Melkviooltje ontwaarden. We vonden meer dan zestig planten, waarvan zo'n veertig bloeiend. Ze groeit over een lengte van twintig meter op een iets hoger gelegen deel van het terrein, juist op de - door maaien beschadigde - plaatsen waar de venige grond iets open is. Deze open plekje heeft de soort nodig om te kunnen kiemen. Ze gedraagt zich als een pionier en weet zich op den duur niet te handhaven tussen forsere gewassen, maar het zaad kan tientallen jaren zijn kiemkracht behouden. Zie **tabel 3**.

Het Melkviooltje is in ons land een zeer zeldzame en sterk bedreigde soort (Rode Lijst 1) van blauwgraslanden en venige grond. Momenteel resten er nog ongeveer tien groeiplaatsen. In het Mokkelengoor was ze voor het laatst gezien in 1967 (ANF 1:209). Hopelijk kan door gericht beheer dit juweel behouden blijven voor de Twentse flora.

Tabel 3 opname 17 juni 1995
Oppervlakte: 1 x 2m; bedekking: 100%

<i>Viola persicifolia</i>	1	<i>Rhinanthus minor</i>	+
<i>Lysimachia vulgaris</i>	1	<i>Equisetum palustre</i>	1
<i>Cardamine pratensis</i>	+	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	+
<i>Galium uliginosum</i>	1	<i>Thalictrum flavum</i>	2a
<i>Carex vesicaria</i>	2b	<i>Iris pseudacorus</i>	+
<i>Eleocharis palustris</i> s.s.	+	<i>Persicaria amphibia</i>	+
<i>Juncus effusus</i>	2a	<i>Senecio aquaticus</i>	+
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	2b	<i>Festuca pratensis</i>	1
<i>Taraxacum celticum</i> s.l.	r	<i>Ranunculus flammula</i>	+
<i>Myosotis laxa</i> subsp. <i>cespitosa</i>	+	<i>Mentha arvensis</i>	2a
<i>Ranunculus repens</i>	r	<i>Ranunculus flammula</i>	+
<i>Potentilla anserina</i>	+	<i>Calliergonella cuspidata</i>	2m

Een nieuwe vindplaats van Bosgeelster (*Gagea lutea*)

P.F. Stolwijk

In het kader van hun spoorwegonderzoek vonden leden van de KNNV Hengelo in 1994 een Geelster op de kade van de Schipbeek, iets ten westen van de kruising met het Twentekanaal en de spoorlijn Goor-Lochem. Vanwege het gevorderde seizoen is nadere determinatie uitgebleven. Op 13 maart dit jaar heeft Bé van der Wal (Goor) de vindplaats (231-468) laten zien aan Jacques Bielen en mij. Het betrof een tamelijk grote populatie van Bosgeelster (*Gagea lutea*) met vele bloeiende planten, op de linkeroever van de Schipbeek. Later heeft G. Meutstege (Diepenheim) ook nog enige planten op de rechteroever gevonden.

Dit is de tweede recente vindplaats aan de Schipbeek. De eerste recente vindplaats (243-461) staat vermeld in Nieuwsbrief FLORON - FWT 2, april 1990. Er is nog een oudere vondst uit 1973 (Gorteria 8:228)

ten oosten van Buurse bij de Duitse grens, waar ze in ieder geval nog in 1976 is waargenomen (Gorteria 9: 257-270). Mij is het echter nooit gelukt deze vindplaats terug te vinden. Het is denkbaar dat er nog meer populaties aan de Schipbeek bestaan. Wegens de vroege (en vaak spaarzame!) bloei wordt de plant gemakkelijk gemist bij inventarisaties.

In Twente heeft de Bosgeelster haar hoofdverspreiding in het gebied van de Dinkel. In de Achterhoek komt de soort voor aan de Boven-Slinge. In aangrenzend Duitsland kennen we haar o.a. van de Steinfurter Aa en de Vecht. De vindplaatsen aan de Schipbeek vullen als het ware het gat tussen deze van oudsher bekende vindplaatsen

